

Jonge reeën redden van de maaimachine

Drone helpt een handje

Niemand wil een jonge ree de poten afmaaien. Vandaar dat tegenwoordig, voorafgaand aan het maaien van weilanden, drones worden ingezet om te voorkomen dat dat gebeurt.

Daar komt nog wel het een en ander bij kijken. Speciaal opgeleide teams van vrijwilligers trekken in de lente met hun uitrusting over het oostelijke platteland.

De drone met warmtecamera en toebehoren eronder kost al gauw zo'n 8.000 euro. Met Google Maps wordt bekeken waar ze overheen moeten vliegen.

Een hele ploeg mannen, deels in jagerstenuw, staat klaar aan de rand van een weiland bij het Gelderse Halle. Hier gaat iets groots gebeuren, denkt de argeloze voorbijganger. Terwijl het om iets heel alledaags gaat op het boerenbedrijf: gras maaien. Voordat het zover is, wordt het weiland echter grondig geïnspecteerd op de aanwezigheid van reekalfjes. Een beetje loonwerker wil zo'n jong dier immers niet tussen de razendsnelle messen van zijn maaier hebben. Dáár is die hele ploeg voor uitgerukt.

Warmtecamera

Het inspecteren op aanwezigheid van reekalfjes gebeurt tegenwoordig 'hightech'. Met een drone die een speciaal team bedient. De Wildbeheereenheid (WBE) Winterswijk werkt al vier jaar met een drone en heeft op die manier al meer dan honderd reekalfjes gered van een gruwelijke dood. In Halle is de WBE Zelhem-Doetinchem aan het werk, onlangs begonnen met het inzetten van een drone. Daarmee zijn toch al achttien 'Bambi's' gered uit de klauwen van de maaimachine. Wim Radstake en Jan Kreef-

tenberg zijn vandaag de mannen die de drone bedienen. "We vallen allebei onder de WBE Zelhem-Doetinchem, maar we jagen zelf niet. Het redden van reekalfjes is een onderdeel van het wildbeheer, net als jagen", legt Radstake uit. Hij wijst naar de klaarstaande koffer met drone en toebehoren, goed voor in totaal zo'n 8.000 euro. Financieel mede mogelijk gemaakt door een lokale bank en de gemeente. "Dat kleine zwarte vierkantje is het duurste onderdeel", vertelt Radstake. "Dat is de warmtecamera onderaan de drone waarmee we de eventuele jonge reeën opsporen."

Het terrein 'vreemd maken'

Dat reeën hun pasgeboren kalveren graag in het hoge gras leggen is niet nieuw. "Reekalveren die mensen of ander gevaar vrezen, vluchten niet weg, maar drukken zich plat in het gras, vertrouwend op hun camouflage", vertelt Bé Brinkman, voorzitter van Vereniging het Ree, regio Achterhoek. Vandaar dat je ze makkelijk over het hoofd ziet, als je spiedend door een weiland loopt. "Ook met een hond kun je ze niet vinden, omdat ze nog nauwelijks

“Loonwerkers willen meters maken met groot materiaal en flinke snelheid”

geur verspreiden.” In het verleden gingen boeren vaak de avond voor het maaien het terrein ‘vreemd maken’ door plastic zakken op te hangen en poespas te maken. “Dan heb je kans dat het moederdier het niet vertrouwt en haar kalf weghaalt.”

Maar de weilanden van tegenwoordig zijn veel groter geworden en ook de maaitechniek is veranderd. “In het verleden maaiden de boeren vaak vanuit het midden van een weiland. Ze maaiden met een cyclomaaier waarbij de trekker dan aan de rechterkant een stang met stukjes ijzer had, die over het gras veegden. Dan had je kans dat het ree alsnog vertrok.” De huidige machines hebben lange maaï-armen aan beide kanten. “De loonwerkers willen tegenwoordig meters maken en dat doen ze met heel groot materiaal en met een flinke snelheid.” Mogelijk aanwezige reeën hebben nauwelijks kans om te ontsnappen. Vandaar

dus de inzet van nieuwe technologie bij het opsporen van jonge reeën.

Warmtebeelden

Wim Radstake en Jan Kreeftenberg halen de apparatuur uit de koffer. Behalve de drone zijn dat een iPad, twee beeldschermen, een standaard, accu's en twee walkietalkies. De iPad en een van de beeldschermen plaatsen ze op een standaard aan de rand van het weiland. Google-maps komt tevoorschijn en Radstake tekent daarop een route ‘over het weiland’ in. De drone vliegt zo dadelijk automatisch de ingetekende route. De drone begint flink te zoemen en gaat vervolgens verticaal 30 meter de lucht in. De camera onderaan de drone bestrijkt vanaf die hoogte een strook van 30 meter op de grond. Op de standaard staat onder de iPad een beeldscherm waarop Radstake

De boeren trekken aan de bel als er gemaaid moet worden. Via een app-groepje 'dronevrienden' wordt gevraagd wie er mee kan.

de warmtebeelden bekijkt, die de camera van de drone maakt. "Als ergens een wit vlekje te zien is, betekent dat een warmtebron en dat zou dus een ree kunnen zijn." Daarvoor gaat Jan Kreeftenberg het weiland in, ook uitgerust met een beeldscherm die de warmtebeelden doorgeeft. Via de walkietalkies houden de mannen contact. "Zie je die twee puntjes, Jan. Is dat wat?" "Nee, dat zijn de palen van de afrastering waarop het zonlicht reflecteert." Er komt nogal wat kijken bij zowel het bedienen van de drone en de camera als het bekijken van de beelden. De piloten hebben niet voor niks een opleiding moeten volgen. "Vandaag is het eigenlijk te mooi weer", weet Radstake. "Dan is het contrast tussen reekalf en omgeving niet erg groot." Ook een molshoop geeft warmte af. Als de zon schijnt, weerkaatst zelfs ridderzuring het zonlicht. Het mooiste is het om het 's morgens om vijf uur bij bewolkt

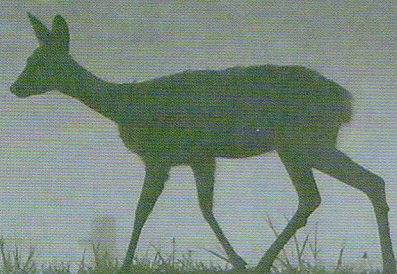

weer te doen, dan zie je warmte veel beter. Vandaag schijnt de zon en zo vroeg in de ochtend is het niet meer, dus het is spieden geblazen. "Een klein stukje teruglopen, Jan!", roept Radstake in de walkietalkie.

Drone-vrienden

Het werk van het reeënopsporingsteam staat of valt met de medewerking van boeren en loonwerkers. Op de klantendag van het loonbedrijf heeft de WBE uitgelegd hoe een en ander in zijn werk gaat, zodat de meeste boeren én de loonwerkers op de hoogte zijn. "De boeren bellen een dag vóór ze gaan maaien hun 'jachthouder' die vervolgens de coördinator van de drones inschakelt", geeft Radstake de werkwijze weer. "We hebben een app-groepje 'drone-vrienden', waarop wordt gevraagd: 'Wie gaat er morgen mee?'"

“Reekalveren vluchten niet;
die vertrouwen op
hun camouflage”

Ongeveer halverwege het weiland komt de drone op-
eens als een speer terug tot boven het startpunt en gaat
dan verticaal omlaag. Als de accu bijna leeg is, vliegt hij
automatisch terug. Een volle accu vervangt de lege en dan
sturen de piloten hem weer omhoog. Hij keert automatisch
terug naar de plek waar hij was gebleven.

“Jan, ik zie wat, die vlek daar.’ Jan loopt door het hoge
gras naar de vlek. Hij roept in de walkietalkie: ‘Za’k ow es
vertellen wat ‘t is?! Dat bunt twee strontheupe!’”

Tsja, mest geeft ook warmte.

De jager erbij

Bij het groepje heeft zich Peter l’Amie van de WBE-Doetin-
chem-Zelhem gevoegd. Anders dan de twee mannen van
de drone-ploeg is hij wel jager. Aan hem de vraag die me-
nig dierenbeschermers wellicht op de lippen brandt: is het

niet een beetje gek om reeën te redden en ze dan later af
te schieten? Nee, dat is niet gek, verklaart l’Amie. “Jagers
schieten niet op jonge reeën. Ze hebben minstens drie of
vier jaar geleefd. In die periode hebben ze een goed leven
gehad. Niemand wil een jonge ree de poten afmaaien; de

Weidevogeldrone

Behalve bij reekalfjes zetten natuurbeheerders ook steeds vaker drones
in om nesten van weidevogels op te sporen. Met een drone sporen ze
de nesten met eieren van Kieviten, grutto’s en schooleksters op om te
voorkomen dat maaimachines ze kapot rijden. Op deze manier zijn al
honderdduizenden eieren gespaard.

Communicatie gaat via de walkietalkie. Zo weet de ander precies welke kant in het maaveld hij op moet.

*“Za’k ow es
vertellen wat ‘t is?
Dat bunt twee
strontheupe!”*

Het is nog niet makkelijk om alles af te speuren op een klein schermpje.

jacht is minder dieronvriendelijk.” Hij legt uit dat jagers reeën niet bejagen, maar beheren. Tellingen geven een redelijk goed beeld van het aantal reeën in een gebied. De faunabeheereenheid bepaalt meestal per provincie hoeveel reeën er mogen worden afgeschoten, op basis van de draagkracht van het gebied. “Wij als WBE voeren dat vervolgens uit.” In de praktijk komt het er meestal op neer dat een jager ongeveer één ree per jaar mag schieten.

Aanrijdingen

Het gaat behoorlijk goed met de/het ree in Nederland. Waren er in de jaren vijftig nog maar zo’n 5.000 over, inmiddels zijn het er 110.000. Het zouden er in principe best meer kunnen zijn. “Er is vreten zat!”, zegt Bé Brinkman van de Vereniging het Ree. “Maatschappelijk draagvlak is eerder de beperkende factor. Verkeersveiligheid – oftewel het aantal aanrijdingen met reeën dat acceptabel wordt gevonden – daar draait het om. “De Achterhoek (met zo’n 6.000 reeën) kent jaarlijks zo’n 700 aanrijdingen. Daar ligt ergens een grens.

“Net als het afmaaien van de poten door een maaier is

voor een auto komen ook een vorm van lijden voor een ree”, zegt Brinkman. “Wij willen dat de dieren met respect worden behandeld. Jagers schieten wel een ree, maar ze zien ze ook graag lopen. Dat laatste is de hoofdzaak.” De drone in het weiland bij Halle heeft het hele weiland kriskras doorzocht en is terug op zijn landingsplaats. Geen ree gevonden. De trekker van de loonwerker komt aanrijden, klapt de armen van de maaier uit, zet met veel geraas de messen in beweging en begint te rijden. Na zo’n twintig meter stopt de trekker plotseling. De loonwerker schreeuwt, hangend aan de deur van zijn trekker: “Een reekalf!” Het dier springt weg. Niet vanuit het net onderzochte weiland, maar vlak daarnaast, in het aangrenzende bosje, net achter de afrastering. Moeder ree was zelf al zo verstandig geweest haar jong op een veilige plek te leggen.

De drone-ploeg pakt de spullen bij elkaar en gaat op weg naar een ander weiland waar binnenkort ook gemaaid wordt. Mogelijk dat ze bij een volgende drone-vlucht een jonge ree het leven zullen redden.